

Frank van der Heijden: 'De Martha's zijn koeien die een hoge productie goed aankunnen'

De mrij-kracht van de Martha's

In het laatste boekjaar stond mrij-stier Marcello voor het tweede jaar op rij bovenaan in de inseminatiestatistieken. De stier dankt zijn populariteit niet alleen aan goede bevruchtingscijfers. Achter Marcello zit een oer-Hollandse, bewezen koefamilie.

tekst **Jorieke van Cappellen**

Melkveehouder Frank van der Heijden kijkt zoekend over het mrij-koppel in zijn stal. 'Daar ligt ze', wijst hij de nu twaalfjarige moeder van mrij-stier Marcello aan. Martha 288 neemt de tijd om op te staan. 'Ze heeft net een lactatie van 12.000 liter gemaakt en heeft zichzelf door haar leeftijd nu wel wat weggegeven', is het oordeel van de melkveehouder, die ook voorzitter is van de mrij-fokkerijcommissie bij CRV.

'De Martha's zijn koeien die hoge producties doorgaans makkelijk aankunnen. Dat zien we ook aan de gehalten die altijd goed blijven. Maar Martha 288 was altijd al wat melktypischer.' In negen lactaties kwam de Mattheijnsdochter op een levens-totaal van 97.580 kg melk met 4,48% vet en 3,93% eiwit. Dit combineert ze ook nog eens met een excellente exterieurstatus

van 91 punten. Het zijn indrukwekkende getallen, maar tegelijk ook heel kenmerkend voor de hele Marthakoefamilie.

Massale mrij's

De geschiedenis van de Martha's begint in de jaren vijftig, toen Franks grootvader de eerste Martha kocht van de buurman. 'Ze kostte duizend gulden, veel geld voor een drachtige vaars', vertelt de vader van Frank, Gerrit van der Heijden. Samen met zijn broer Harrie is Gerrit aangeschoven aan de keukentafel. Hij vertelt: 'Mijn vader was weg van de koe, als vaars was ze al groot en geweldig goed ontwikkeld.'

De investering bleek een schot in de roos, want ook de nakomelingen van Martha bleken stuk voor stuk massale, goed ontwikkelde koeien. 'Voor mrij-begrippen waren ze eigenlijk wat aan de grote kant,

maar met een prachtige, strakke bovenlijn en sterk, soms zelfs wat grof beenwerk', omschrijft Harrie van der Heijden. Naast het sterke exterieur vielen de Martha's op door hun bovengemiddeld goede melkgift. 'In de jaren zestig en zeventig gaven de Martha's al lijsten boven de 7000 liter.'

Hoge gehalten verankerd

Stammoeder van de succesvolle foklijn, waaruit uiteindelijk Martha 288 en zoon Marcello voortkomen, is Martha 271 (v. Tonny Ajax), die volgens de familie Van der Heijden de hoge gehalten in de lijn verankerde. 'Martha 271 was toen al stiermoeder en gaf gehalten van 5,20 procent vet en 4 procent eiwit. Ze combineerde dat met een 88 puntenexterieur', vertelt Frank van der Heijden.

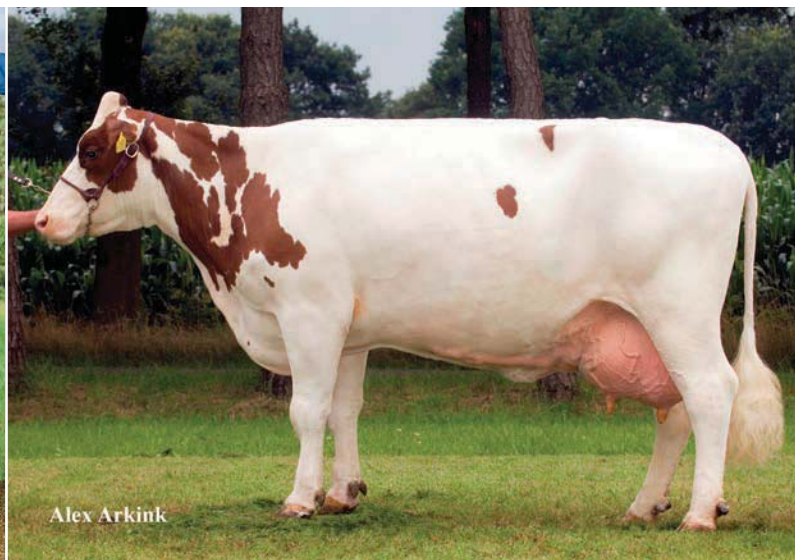
Martha 271 leverde twee belangrijke dochters: Martha 277 (v. Herbert) en Martha 287 (v. Marnuel). Beide dochters wekten de interesse van CRV. De rastypische Marnueldochter Martha 287 leverde drie ki-stieren. Duisenbergzoon Marvin groeide uit tot fokstier en naar verwachting krijgt Martha 287 Rudolf (v. Rudolf) binnenkort zijn eerste dochterfokwaarden. Baltimorezoon Bernard wacht mogelijk ook een toekomst als fokstier wanneer zijn dochterfokwaarden in 2017 bekend zijn.

Henk Verheij, foktechnicus bij CRV en lid van de mrij-commissie, voorspelt dat de invloed van de Marthakoefamilie via deze stieren nog wel eens groot zou kunnen zijn. 'Het is best uniek dat in een relatief klein mrij-fokprogramma inmiddels drie aansprekende stieren uit één koe zijn ingezet. En dat uit drie combinaties met verschillende vaders. Dat zegt veel over de constante kwaliteit van deze koefamilie.' Martha 277 leverde geen zonen, maar uit

Marcello (v. Baltimore) is populair bij mrij- en holsteinfokkers

Martha 287 (v. Marnuel) bracht al drie ki-stieren voort

Martha 288, moeder van Marcello, combineert hoge producties met 91 puntenexterieur

de combinatie met de bekende fokstier Matthijs, eveneens gefokt door de familie Van der Heijden, kwam wel dochter Martha 288. 'Matthijs zat toen nog in zijn proefperiode en we hebben hem zelf veel gebruikt', vertelt Frank van der Heijden. De wat meer melktypische verschijning van Martha 288 heeft de excellente koe duidelijk van haar moeder Martha 277 (v. Herbert). 'De stier Herbert gaf altijd wat meer melktype dan bespierung', aldus Frank.

Henk Verheij noemt Martha 288 desondanks een voorbeeldkoe voor het mrij-fokdoel. 'Bijzonder is dat Martha 288 zowel via de mannelijke als via de vrouwelijke lijn een eigen fokproduct is uit de stal van Van der Heijden', vertelt Verheij, die daarmee de sterke en veelzijdige fokkerij van het melkveebedrijf benadrukt.

De Matthijsdochter ontpopte zich als stiermoeder met hoge verwachtingen. Haar eerste stierkalf van Bester ging naar fokkerijorganisatie RSH in Noord-Duitsland. Verheij: 'In Duitsland worden Nederlandse stieren met regelmaat ingezet voor de dubbeldoelfokkerij, met name in Sleeswijk-Holstein. Het Nederlandse mrijbloed sluit goed bij die dubbeldoelfokkerij aan.'

Zoon Bartok (v. Bester) lijkt in de Duitse dubbeldoelfokkerij vooral sterk te scoren op maat en ontwikkeling, maar wacht nog op de eerste dochterfokwaarden.

Bovengemiddelde bevruchter

Op basis van zijn gehalte- en exterieurvererving koos Van der Heijden ruim zes jaar geleden ook de Duits gefokte mrij-stier Baltimore als partner voor Martha 288. Baltimore was op dat moment de hoogst

genoteerde fokstier in Duitsland. Zijn allround eigenschappen gecombineerd met de kwaliteiten van Martha 288 leverde Marcello. Zijn populariteit is opvallend. Hoewel hij nog niet eens dochterfokwaarden heeft, is de Baltimorezoon al voor het tweede achtereenvolgende jaar met afstand de meestgebruikte stier bij mrij.

Het afgelopen boekjaar 2014-2015 noteerde de Baltimorezoon ruim 6400 eerste inseminaties. Henk Verheij licht verder toe: 'Marcello is erg populair bij mrij-fokkers vanwege zijn zeer aansprekende afstamming en verervingsprofiel. Ook voor liefhebbers van een rode haarkleur heeft hij een toegevoegde waarde.' Marcello is ook erg gewild vanwege zijn bovengemiddelde bevruchtingscijfers. 'Daardoor wordt hij in het kruisingssegment ook veelvuldig bij holstein ingezet.'

Naar verwachting zal de eerste dochterinformatie van Marcello in augustus 2016 bekend zijn. De familie Van der Heijden heeft Marcello zelf al veel ingezet op haar bedrijf en heeft vertrouwen in de stier. De mrij-fokkers blijven bescheiden. 'De kalveren behoorden al wel tot de betere in het hok, met veel breedte en lengte in het lijf', vertelt Frank van der Heijden. 'Over vier maanden kalven op ons bedrijf de eerste Marcellodochters af, dan zullen we zien of hij de verwachtingen echt kan waarmaken.' |

